

Indhold

INDLEDNING	2
HVAD SIGER LOVGIVNINGEN	2
DET FÆLLES PÆDAGOGISKE GRUNDLAG	4
- BARNESYNET	2
- DANNELSE OG BØRNEPERSPEKTIV.....	4
- LEGEN	4
- LÆRING	6
- BØRNEFÆLLESSKABER	6
- PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ	6
- FORÆLDRESAMARBEJDE	7
- BØRN I UDSATTE POSITIONER	8
- SAMMENHÆNG I OVERGANGENE	9
DE 6 LÆREPLANSTEMAER	10
1. ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING	11
2. SOCIAL UDVIKLING	13
3. KOMMUNIKATION OG SPROG	15
4. KROP, SANSER OG BEVÆGELSE	17
5. NATUR, UDELIV OG SCIENCE	19
6. KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB	21
MÅL FOR SAMMENHÆNG MELLEM LÆRINGSMILJØ OG BØRNS LÆRING	23
EVALUERINGSKULTUR OG DOKUMENTATION	23
DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ	24
INDDRAGELSE AF LOKALSAMFUNDET	25
ÅRSJUL FOR INSTITUTIONEN	27
FORÆLDREBESTYRELSE	28
KOMMUNALE INDSATSOMRÅDER	29
- SPROG	29
AFSLUTNING	29

Indledning

Baggrunden for ny dagtilbudslov, som trådte i kraft d.1. juli 2018, er en politisk aftale: Stærke dagtilbud – alle børn skal med i fællesskabet, indgået i juni 2017. Aftalen handler om et kvalitetsløft på dagtilbudsområdet med et særligt fokus på tre hovedtemaer:

1. Øget fleksibilitet og frit valg for børnefamilier
2. Bedre læring og trivsel for alle børn og et sammenhængende børneliv
3. Høj kvalitet gennem faglighed og tydelig ledelse

De centrale temaer realiseres gennem dagtilbudsloven og en styrket pædagogisk læreplan. Lovændringen omfatter mange nye elementer, bl.a. et fælles pædagogisk grundlag, etablering af læringsmiljøer hele dagen, etablering af evalueringskultur, sammenhænge i overgange, samarbejde med lokalsamfundet m.m. Derfor følger det også af de nye regler, at arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan først skal være fuldt implementeret d. 1. juli 2020.

Dette dokument er tænkt som en ramme for at sikre, at man kommer omkring de temaer, man er forpligtiget på som daginstitution. Dokumentet er tænkt som et fleksibelt dokument, som løbende tilpasses de ændringer og krav, der måtte komme, og dermed blive et meningsfuldt arbejdsredskab.

Hvad siger lovgivningen

Nedenfor er beskrevet lovgivning på forskellige niveauer. Det er et forsøg på at give et overblik over – eksempler på, hvordan begreber som børns trivsel, læring, udvikling og dannelse bevæger sig fra makroniveau til mikroniveau, og hvordan de forskellige niveauer griber ind i hinanden og hænger sammen.

[FN's Børnekonventionen af 1989](#)

Nationalt

[Dagtilbudsloven af 2018](#)

Kommunalt

Mosaikken

Lødderup

Fri

<http://www.uglereden.dk/>

Internationalt

FN's Børnekonvention

Kilde: [Børnerådet](#)

Børnekonventionen blev vedtaget d. 20. november 1989 på FN's generalforsamling. 196 lande i verden har tiltrådt Børnekonventionen, og den er dermed den mest udbredte menneskerettighedstraktat. Børnekonventionen gælder for alle under 18 år i Danmark, uanset hvor i verden de kommer fra. Konventionen tager udgangspunkt i barnets bedste for at sikre deres grundlæggende rettigheder.

FN's Børnekonvention fastslår, at børn altid skal inddrages og høres i overensstemmelse med deres alder og modenhed, når der træffes beslutninger, der har betydning for dem. Det er Børnerådets opgave at overvåge og vurdere, om denne og andre bestemmelser i konventionen overholdes i Danmark.

Dagtilbudsloven

Kilde: [Børne- og Socialministeriet](#)

Dagtilbudsloven sætter de overordnede rammer for dagtilbudsområdet.

I dagtilbudsloven finder du dagtilbudsområdets formål, regler for optagelse, tilskud og forældrebetaling i dagtilbud – og meget mere.

Mosaikken

Kilde: [Mosaikken](#)

Mosaikken er en håndbog til alle medarbejdere i Morsø kommune, der arbejder med børn og unge. Håndbogen er opbygget med en række dokumenter – en mosaik, som alle tager udgangspunkt i Morsø kommunes børne- og ungesyn. Håndbogen er således samtidigt en beskrivelse af Morsø Kommunes sammenhængende børnepolitik.

Lødderup Fri børnehav og vuggestue

Alle dagtilbud skal udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan, som skal udgøre rammen for alle børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Ligeledes skal institutionens værdigrundlag tage afsæt i lovgivningens krav og retningslinjer.

Et af Børnekonventionens grundlæggende principper er at ”alle børn har ret til at lære og udvikle sig sammen med jævnaldrende i nærmiljøet uanset deres kognitive, sociale og emotionelle forudsætninger”.

Dette afspejles i Formålsbestemmelsen § 7 i Dagtilbudsloven, der beskriver formålet for dagtilbuddene, og hvad der generelt skal være kendetegnende for dagtilbuddenes arbejde. Det vil sige at formålsbestemmelsen skal være retningsgivende for alt arbejde, der foregår i dagtilbuddene.

Mål og visioner beskrevet i Mosaikken er bærende værdier og dannelsesidealer i daginstitutionernes arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan, ligesom der er en sammenhæng til centrale elementer i formålsbestemmelsen for dagtilbuddene.

Udmøntning af Mosaikkens mål, visioner, børne- og unge synet samt det teoretiske grundlag, understøtter fælles sprog og retning men også den forståelse og tilgang, der er beskrevet i det fælles pædagogiske grundlag med de 9 tematikker samt den enkelte institutions værdigrundlag og pædagogiske læreplan. (dagtilbudsloven § 8, stk. 2)

Det fælles pædagogiske grundlag

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag og skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. (§8, stk. 2)

For hver af de 9 tematikker i det pædagogiske grundlag beskrives *1-2 retningsanvisende praksiseksempler*, hvordan det kommer til udtryk i pædagogisk praksis/daglejers praksis.

- Barnesynet

Det at være barn har værdi i sig selv (§8, stk. 2)

I Uglereden møder vi barnet med positiv tilgang. Vi fremhæver barnets ressourcer og positive handlinger ved at sætte ord på, så barnet oplever at blive set og hørt. Det enkelte barn bliver anerkendt og støttet til at være empatiske, selvhjulpne og håndtere udfordringer.

Barnet mødes af anerkendende, støttende og engagerede voksne, der viser interesse for barnets dagligdag både i børnehaven og hjemmet.

Vi tror på det bedste i barnet og at alle kan bidrage med noget til fællesskabet. Vi respekterer individet og ser det også som en styrke i barnet.

Et liv er ikke kun noget man får, men det er også noget man er med til at forme.

(Noteret d 13/2-20)

- Dannelse og børneperspektiv

Børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Barnet skal inviteres til at være aktiv deltagende og være medskabere af sin læreproces. (§8, stk. 2)

VS: I vuggestuen bliver alle børn mødt af en smilende og imødekommende voksen, når barnet møder ind om morgenen. Der bliver lyttet til barnet og barnets behov. Har barnet behov for at sidde på skødet og vågne, får det lov til det, er barnet sultent får det morgenmad og er barnet bare klar til at gå i gang med at lege, så får barnet lov til dette. Ved måltiderne synger vi de sange, som barnet ytrer ønske om at synge. (noteret 12/12-19)

BH: I Uglereden bliver barnet mødt af et smilende og imødekommende personale hver morgen, når barnet møder ind. Barnet vælger selv, om det har lyst til at vinke til mor og far ved havelågen sammen med en voksen, eller om det har lyst til at spise morgenmad, lege etc. Ved alle måltider tager samtalerne ved bordet udgangspunkt i barnets interesser.

(Noteret 12/12-19)

- Legen

Legen har en værdi i sig selv og er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling. Legen skal nogle gange støttes, guides og rammesættes for at alle børn kan være med, og legen udvikler sig positivt. (§8, stk. 2)

VS: Et barn laver mad i legekøkkenet. Et par meter derfra står en pige og kigger på. Pædagogen sidder ved køkkenet og får tilbudt mad af drengen. Pædagogen "smager" på maden og spørger drengen, om pigen ikke også skal smage. Drengen spørger pigen, om hun vil smage, det vil hun gerne og kommer hen til legekøkkenet. Resten af dagen leger de to børn sammen i legekøkkenet. (noteret 4/6-19)

BH: 2 børn leger men skaber kaos blandt de andre børn, fordi de ødelægger lege for hinanden. En voksen kommer til og guider med rammesættende aktivitet, som opfordrer til det forbundne samspil.

(Noteret 4/6-19)

- Læring

Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte og spontant opståede aktiviteter, i rutinesituationer m.m. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse. (§8, stk. 2)

VS: Efter frokost kravler børnene ned fra højstolene- og går over til kassen og sætter deres drikkeudruke på plads. (noteret 5/10-22)

BH: 2 børn tørrer bænke af før frokost, sætter madpakker på bænke, og hjælper derefter med at gå rundt på legepladsen og fortælle, at vi skal have madpakker (noteret 5/10-22)

- Børnefællesskaber

Leg, læring og dannelse sker i børnefællesskaber - alle børn skal opleve at være en del af et fællesskab, og blive lyttet til og respekteret. Det er det pædagogiske personale og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet. (§8, stk. 2)

Børnene er opdelt i små grupper på hver stue, dette for at styrke en nær relationsdannelse.

Eksempel på at blive i fællesskabet fra børnehaven:

Der er planlagt en voksenstyret aktivitet, hvor børnene skal klippe og male blomster af toiletrullerør. En af drengene vil ikke lave en blomst, men en rumraket, hvilket han får lov til. Herved bliver han i fællesskabet med de andre børn, og han føler sig hørt og respekteret.

Eksempel på børnefællesskab i vuggestuen:

En voksen og en gruppe børn sidder på gulvet og synger "Bjørnen sover" De store børn (ca. 2,5 år) ligger sig fladt ned på gulvet i verset og først til sidst springer de op og råber "wrrrrraaaaa" og viser kløer. De mindste børn (ca. 1 år) følger opmærksomt med på afstand og bliver ikke forskrækkede, men griner henrykt, når de store børn råber. (noteret d 4/6-19)

- Pædagogisk læringsmiljø

Der skal hele dagen være et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Læringsmiljøet tilrettelægges, så det tager hensyn til såvel det enkelte barn som børnegruppens sammensætning, forudsætninger, interesser og behov. (§8, stk. 3)

Børnene er opdelt i små grupper på hver stue. Det giver ro og plads til, at det enkelte barn bliver set og hørt.

Vi har fokus på at skabe mindre rum i rummet – såvel ude som inde.

Vores hverdag tager udgangspunkt i RAART principperne samt i de 8 ICDP samspiltemaer.

Eksempel fra vuggestue:

Vi er meget bevidste om, at rutinesituationer bliver til læringsmiljøer – hvor der skabes fælles opmærksomhed. F.eks. ved bleskift, hvor der tales med barnet, og barnet hjælper til med at finde en ny ble, øve navne på de andre børn og/eller snakke om kroppen/beklædningsdele.

Eksempel fra børnehaven:

Hver fredag er fælles udedag i børnehaven. Her spises der boller, som nydes udenfor imens børnene ser teater. Det er de voksne som udgangspunkt viser/opfører, dog kan et barns initiativ følges, hvis det ønsker at være med i stykket (eks på teater: De tre bukkebruse). De ældste børn er ofte også modige nok til selv at fremføre teater, imens en voksen guider og fortæller. Over middag laves en bolledej i fællesskab med et eller flere børn, som spises fredag eftermiddag.

(Noteret d 5/10-22)

- Forældresamarbejde

Det skal fremgå, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældre om børns trivsel, læring, udvikling og dannelse, både arrangementer der har til formål at styrke det sociale sammenhold og relationer blandt børn og forældre samt fora hvor børns læring bliver sat på dagsordenen. (§8, stk. 6)

Vi har valgt at tilbyde et hjemmebesøg til alle nyopstartede børn og deres familier, da det fremmer en tillidsfuld relation. Her formidler forældrene deres viden vedrørende barnets trivsel, behov og udvikling til det pædagogiske personale. Denne viden tager vi afsæt i ved barnets opstart. På hjemmebesøget giver personalet forældrene et indblik i, hvad vores fælles pædagogiske grundlag er og et indblik i dagligdagen i institutionen. Derudover afstemmes forventninger personale og forældre imellem.

Årligt har vi i vores respektive grupper et forældremøde, hvor vi informerer børnenes forældre om vores daglige praksis og vores pædagogiske tanker herfor. Vi får herigennem skabt en fælles forståelse for vores daglige arbejde og intentioner.

Vi supplerer dette møde, med et forældremøde hvor vi tager afsæt i det enkelte barns trivsel og udvikling med udgangspunkt de pædagogiske læreplanstemaer.

Vi har i løbet af et år forskellige arrangementer der fremmer sammenholdet og styrker det inkluderende fællesskab.

F.eks. fællesspisning, turdage hvor forældre eller bedsteforældre er velkomne til at deltage, juleklip, Sankt Hans og arbejdsdage som afsluttes med fællesspisning.

I vuggestuen har vi valgt at ophænge billeder af børnenes aktiviteter og leg. Dette har til formål at give forældrene indblik i børnenes hverdag og mulighed for at skabe dialog med deres børn, samt personalet.

(Noteret d. 3/6-2019)

- Børn i udsatte positioner

Alle børn skal udfordres og opleve mestring i forbindelse med blandt andet børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter. Alle børn skal mødes med positive forventninger og opleve at være en betydningsfuld del af fællesskabet. (§8, stk. 5)

Vuggestuen

Eks: mens børnene sidder på deres plads ved bordet efter formiddagsmaden, synges der Navne sang/god dag sang, hvor alle børnenes navne synges. Når barnet navn synges ser barnet glad ud og alle laver vinke fagter.

Børnehaven

Alle børn kommer til orde og har medbestemmelse i dagligdagen og ved aktiviteter. Eks: De ældste børn i børnehaven skal lave afslutnings aktiviteter. De har mulighed for medbestemmelse ved at være med til at vælge hvad de skal fremføre/hvilket tema osv. Derved bliver alle hørt og demokratiet bestemmer, ved at flertallet bliver valgt. Derefter vælger børnene selv aktiviteter ud fra temaet og børnene bliver dermed hørt og får medbestemmelse.

Generelt arbejder vi i Vuggestue og Børnehave i små grupper, derved er muligheden for at udvikle sig bedst gennem legen. I de små grupper føler alle børn sig set og hørt, derved kan den voksne guide dem videre i deres relationer til de andre børn.

Vuggestuen

Eks: En voksen cykler med 4 børn ud over cykelbroen og forbi rideskolen, her er der god mulighed for at opstarte en samtale om heste og derved udvikles barnet sprog og relationer.

Børnehaven

Eks: I ældste gruppen skal alle være åben for at lege med alle. Der er ikke nogen der skal føle sig udenfor. Hvis nogen siger nej til at inddrage andre i legen, snakker vi om, at det ikke er rart at være udenfor og derved udvikles relationerne.

Fælles Vuggestue og Børnehave:

Til personalemøder har personalet mulighed for at sætte et eller flere børn på dagsorden, når dette sker, snakker vi alle om barnets trivsel og hvordan vi evt. kan guide barnet videre i dets udvikling. Evt. kan barnet (forældre) tilbydes at være med i en kompetence gruppe, hvor sprog eller motorik er i fokus.

Vuggestuen:

Ved at bruge ugeskema er vi opmærksomme på at komme omkring læreplanstemaerne og derved udvikler børnene sig ud fra dette.

(Noteret 3/6 -19)

- Sammenhæng i overgangene

At skabe sammenhæng handler bl.a. om at understøtte børns personlige og sociale kompetencer, få positive erfaringer med at indgå i børnefællesskaber, pirre til nysgerrighed, give lyst til at lære og få mod på nye oplevelser – men også at gøre overgangen tryk og genkendelig. (§8, stk. 6)

Der er i løbet af barnets dag mange forskellige overgange; den første er fra hjemmet til institution. Når børnene kommer om morgenen bliver de modtaget af en voksen der er behjælpelig med at sige farvel til mor eller far. Dette gælder både i vuggestuen og i børnehaven. Alle børn bliver tilbudt morgenmad så her er der endnu en overgang fra morgenbordet til fri aktivitet. Omkring kl. 9, skal alle børn fordeles på de stuer de hører til.

I vuggestuen er der også overgang mellem morgenbordet og fri aktivitet. Kl. 8.15 spiser de formiddagsbrød. Efter maden, starter en personale på en aktivitet mens de resterende personaler skifter

børnenes bleer – dette gøres hver dag. Derved gøres skiftet fra aktivitet til puslebordet og tilbage genkendelig. Sådan forløber resten af dagen; fra en leg til en anden, fra voksenstyret aktivitet til fri aktivitet osv.

I Uglereden er der desuden overgang fra vuggestue til perleugle, fra perleugle til sneugle og fra sneugle til hornugle. Derudover er der overgang fra hornugle til spirergruppe (førskole) og fra spirer til skole.

Vuggestue:

For at gøre overgangen fra vuggestue til børnehave nemmere for barnet, besøger de største børn i vuggestuen, en gang i ugen, de mindste børnehalebørn. Det foregår i børnehaven, ofte i mindstegruppens grupperum, således at vuggestuebørnene er bekendte med de omgivelser, de om ikke så længe skal være en del af. Derudover deltager de ældste vuggestuebørn i fællesteateret fredag formiddag.

Børnehave:

I børnehavens ældste gruppe består forberedelse til overgangen mellem børnehave og førskole bl.a. af besøg på skolens legeplads (genkendelighed og tryghed for nye omgivelser). Personalet holder desuden overleveringssamtaler med gruppens kommende lærer/tilknyttede personale, således at børn med eventuelle udfordringer også har de optimale forudsætninger for en god overgang.

Vores overordnede mål er at gøre børnenes overgange så trygge og overskuelige som muligt. Det gøres ved at forberede børnene på f.eks. hvad der skal ske, hvem der skal hvad og hvornår. Der skal sættes ord på vores handlinger og de ønsker vi har til børnenes handlinger.

(Noteret 5/10-22)

De 6 læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljø og børns læring.

Det skal fremgå, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, herunder nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse indenfor og på tværs af de 6 læreplanstemaer. (§8, stk. 2 og 4)

Til at vise hvordan målene er tænkt ind i læringsmiljøet og hvordan læreplanstemaerne understøtter hinanden på tværs, fordeles de 6 læreplanstemaer på to eksempler hvor læringsmiljøet er rutinesituationer, to eksempler hvor læringsmiljøet er børneinitierede lege og to eksempler hvor læringsmiljøet er vokseninitierede aktiviteter. Hertil anvendes "læreplansblomsten".

Til at vise mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring anvendes data fra kompetencehjulet.

1. Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette sker på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Vi arbejder med den alsidige personlige udvikling i mange forskellige situationer, og oplevelser i løbet af dagen, både i vuggestuen og i børnehaven. Det kan være i dagligdagens praktiske gøremål, hvor børnene inddrages for at få en fornemmelse af, at kunne mestre og føle sig nyttig. Vi skaber en fælles opmærksomhed i sociale sammenhænge og lader alle børnene komme til orde. Rim, remser og fagter sange er gode til, at give den fælles opmærksomhed i formiddagssamlingen. Derudover har vi fokus på den alsidige personlige i hverdagssituationer, som f.eks. selv at tage tøj på i garderoben. Vi er opmærksomme på barnets nærmeste udviklingszone, og at barnet bliver så selvhjulpen som muligt. Når sovebørnene fra børnehaven skal puttes, går den ansvarlige (vores studerende) med sovebørnene ind i garderoben. Her støder en anden pædagog til og hjælper børnene med at få overtøjet af. Derefter guides børnene ned til badeværelset på gangen, hvor børnene skal hjælpe med at tage deres tøj af. Tøjet rulles sammen som en "pakke", og hvert barn bærer sin egen pakke ind til sin madras. Ved at lave denne overgang til en rutine skaber det ro og overskud blandt trætte børn og voksne.

(Noteret 5/10-22)

Alsidiq personlig udvikling

Kultur, æstetik og fællesskab

VS: Indrager højtider i de sange vi synger.
BH: Vi synger julesange til jul og det giver en forståelse for hvad jul er. Det giver endvidere en følelse af fællesskab, når man har lært sange som man også synger derhjemme.

VS: Vi indrager vejret i sange og snakker om det
BH: Vi synger sange der tager udgangspunkt i vejret og årstiden. Det giver anledning til at snakke om vejret og hvilken påklædning der skal til.

Natur, udeliv og science

VS: Faste rutiner og rammer omkring formiddagsmaden giver barnets tryghed og forudsigelighed

BH: Vi sidder ved små borde, har faste rutiner og giver plads til det enkelte barn. Børnene ved hvad der skal ske og de klarer selv at hente drikkedunke og smøre deres mad og får fornemmelse af at kunne mestre.

Social udvikling

VS: Faste pladser, lærer at lytte og tage hensyn til andre

BH: Vi øver i at sende frugten rundt, vente på tur og give plads til andre

Læringsmiljø: Formiddagsmad

VS: Vi synger sange, hvor kropsdele benævnes og der bruges bevægelse, så børnene bliver bevidste om kroppens opbygning.
BH: Vi laver fagte sange, hvor kroppen bruges eller sange hvor man skal hoppe

VS: Vi synger og spiller guitar og øver de samme sange. Gentagelser giver genkendelighed.

BH: Vi lytter til børnene og italesætter oplevelser og lader børnene fortælle og sætte ord på

Kommunikation og sprog

Krop, sanser og bevægelse

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

Vi er bevidste over kvaliteten af relationen mellem børn og voksne, og at det har en afgørende rolle for barnets udvikling. Vi agerer som rollemodeller, og viser positiv interesse for det enkelte barn som understøtter barnets selvværd, oplevelsen af sammenhæng og mestring.

2. Social udvikling

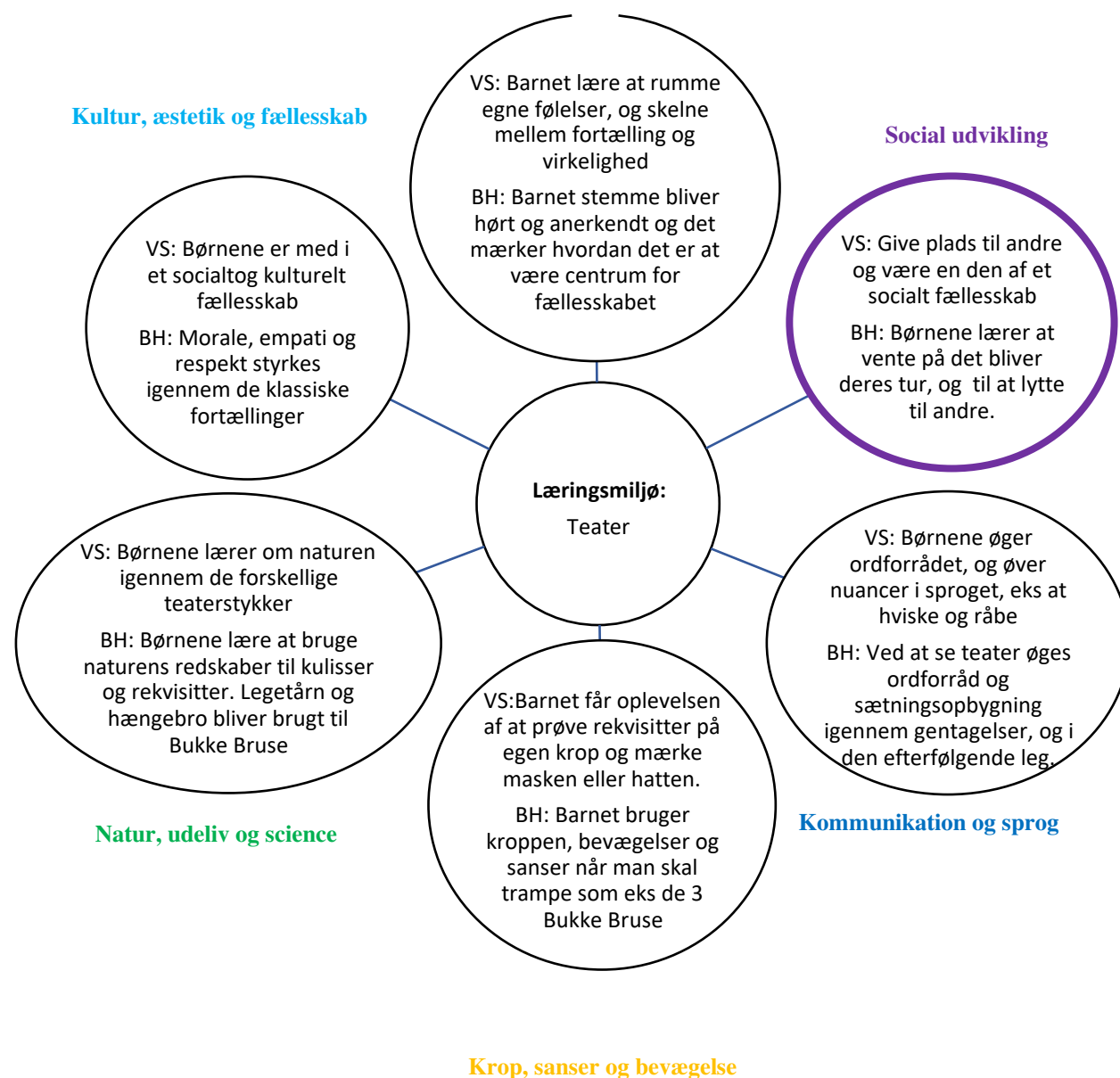
Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Der er fokus på den sociale udvikling i dagligdagen. Vi øver børnene i at kunne indgå i sociale fællesskaber og hvordan man agerer i sociale sammenhænge. Den sociale udvikling foregår, når vi eks har samling, i garderoben, på legepladsen, fri leg og kreative aktiviteter. Børnene skal lære de sociale spilleregler og øve sig i at være en del af et socialt fællesskab.

(Noteret 29/8-19)

Alsiddig personlig udvikling

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet med et særligt fokus på den voksnes rolle

De voksne viser forskellige teaterstykker og igennem egen virke opfordres børnene til at deltage. De voksne støtter og vejleder barnet nænsomt igennem forestillingen. Derudover bidrager de voksne med spændende rekvisitter som understøtter børnenes interesse for deltagelse. De voksne har øje for om der er behov for særlig støtte under forestillingen f.eks. at sidde på skødet.

(Noteret d 28/9-19)

3. Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål

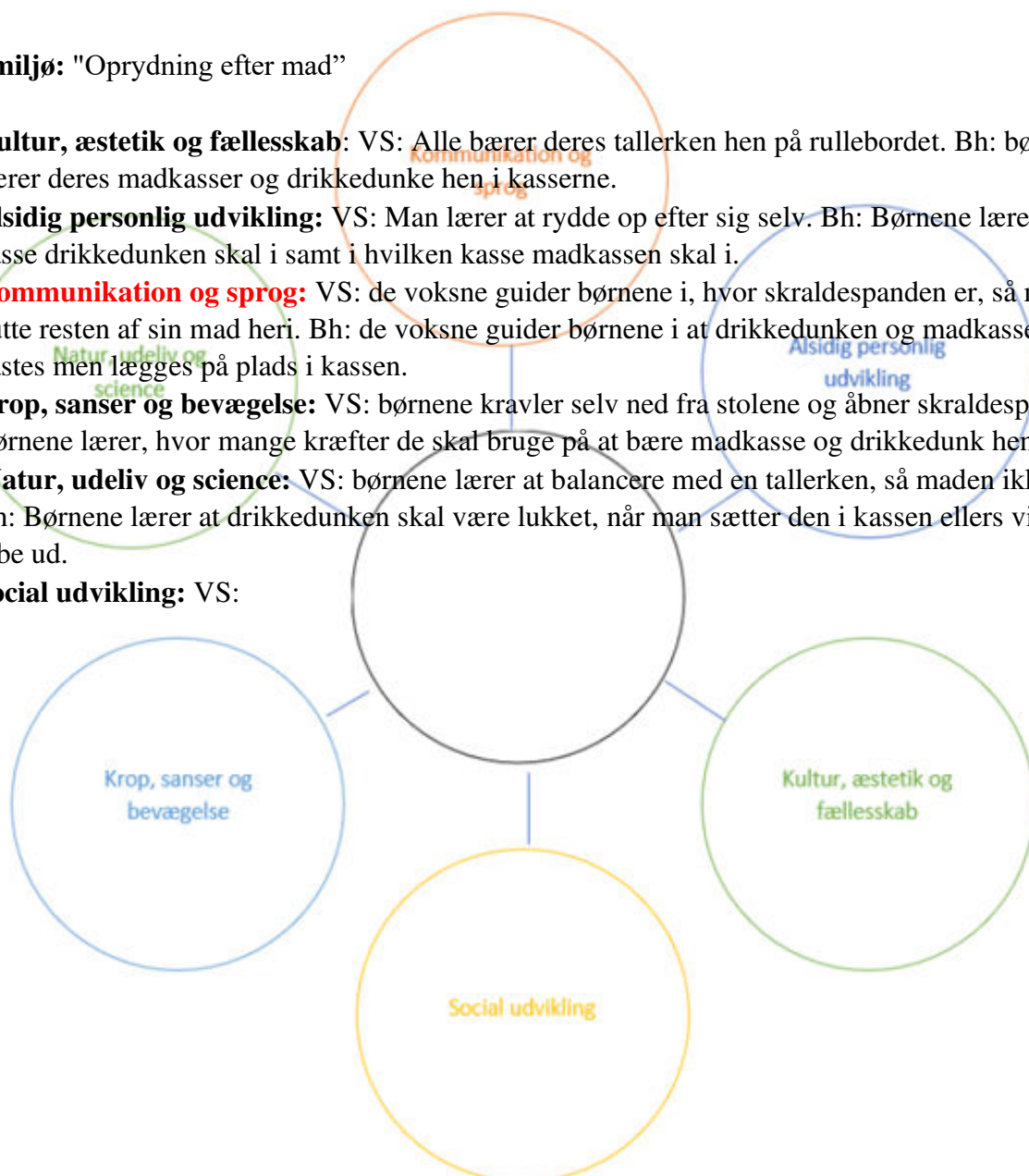
1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Der arbejdes med kommunikation og sprog i både vuggestuen og børnehaven i dagligdagen. De voksne kommunikerer til børnene og viser hvordan positiv kommunikation kan bruges i legesituationer på en anerkendende måde. Vi bruger eks. sproget når vi er i garderoben og børnene skal guides til at tage tøj på. I sociale sammenhænge kan sproget bruges til at kommunikere og fortælle og lade børnene gøre det samme. Man kan også lære børnene at tale med stille stemmer, så man bliver bevist om at få ro på eks spisesituationen

(Noteret d 28/9-19)

Læringsmiljø: "Oprydning efter mad"

- **Kultur, æstetik og fællesskab:** VS: Alle bærer deres tallerken hen på rullebordet. Bh: børnene bærer deres madkasser og drikkedunke hen i kasserne.
- **Alsidig personlig udvikling:** VS: Man lærer at rydde op efter sig selv. Bh: Børnene lærer, hvilken kasse drikkedunken skal i samt i hvilken kasse madkassen skal i.
- **Kommunikation og sprog:** VS: de voksne guider børnene i, hvor skraldespanden er, så man kan putte resten af sin mad heri. Bh: de voksne guider børnene i at drikkedunken og madkassen ikke skal kastes men lægges på plads i kassen.
- **Krop, sanser og bevægelse:** VS: børnene kravler selv ned fra stolene og åbner skraldespanden. Bh: Børnene lærer, hvor mange kræfter de skal bruge på at bære madkasse og drikkedunk hen til kassen.
- **Natur, udeliv og science:** VS: børnene lærer at balancere med en tallerken, så maden ikke ryger af. Bh: Børnene lærer at drikkedunken skal være lukket, når man sætter den i kassen ellers vil vandet løbe ud.
- **Social udvikling:** VS:

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet

Den voksne guider, sætter ord og benævnelse på tingene. Er tydelig i ordvalg og bruger begreber, forholdsord, tal, farver og former. Børnene fastholdes ved at gøre opgaverne interessante og børnene uundværlige; ”Den her tror jeg er tung, jeg har brug for din hjælp”

4. Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål

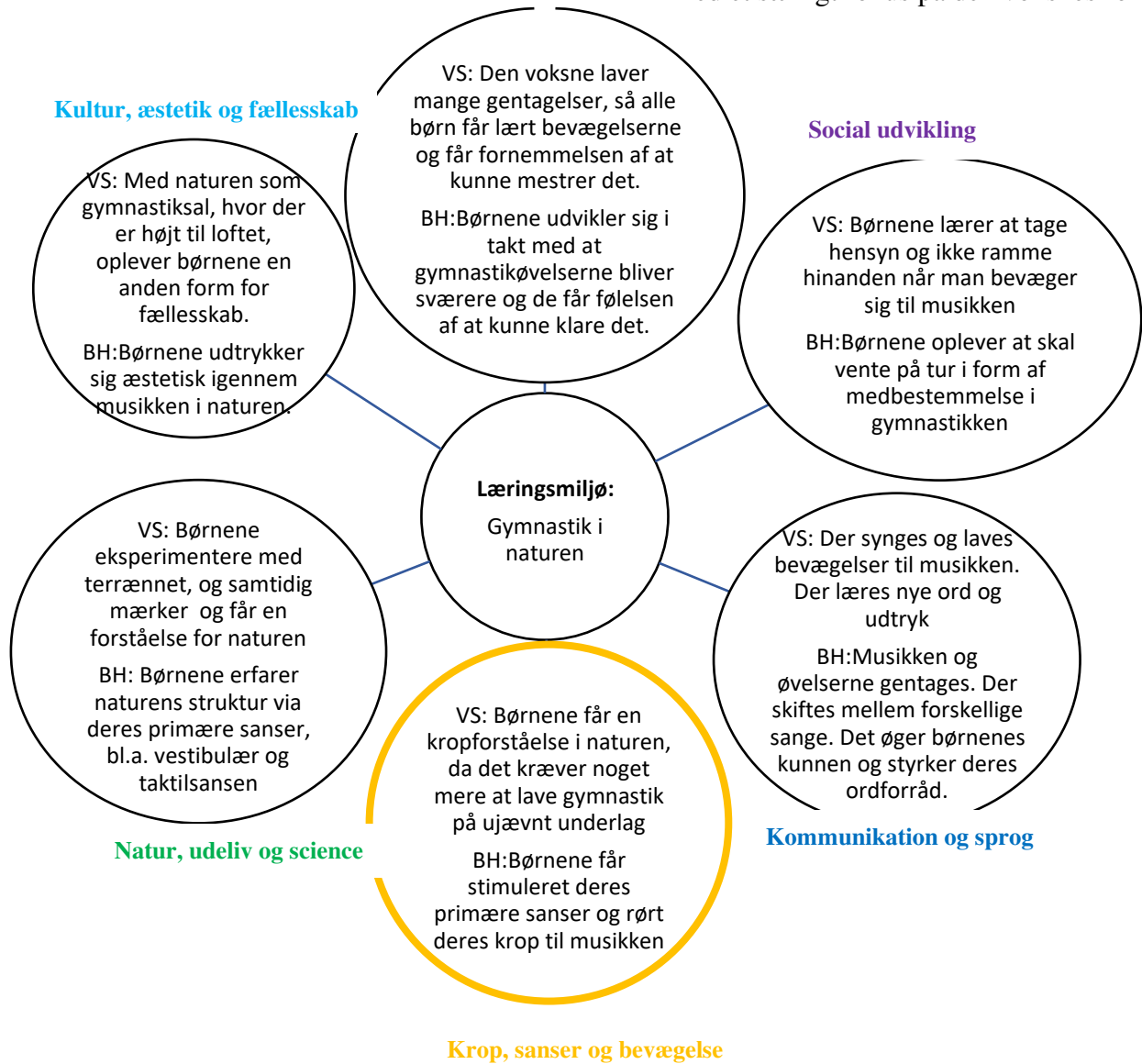
1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

I dagligdagen bruges kroppen og vores sanser hele tiden. Børnene skal bruge deres krop og bevægelser, for at få tøj på i garderoben. Vi bruger sanserne både bevidst og ubevidst i løbet af dagen. Vi stimulerer sanserne når vi leger sanslege, som at smage på ting eller mærke på ting.

(Noteret d 21/11 - 20)

Alsiddig personlig

udvikling

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet

F.eks. i den frie leg på legepladsen, kan personalet give mulighed for, igennem f.eks. sanglege, at skabe et læringsmiljø, hvor de børn, der kan have svært ved den frie leg kan være med. På den måde skaber personalet et rum for medvirken og udvikling af legerelationer.

Den voksne står for at starte legen, guide børnene og evt. for at trække sig, når børnene oplever at de selv kan.

(Noteret d 29/8-19)

5. Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Noteret 10/10-22

Natur, udeliv og science er noget vi bruger i mange af dagligdagens oplevelser. Når man bruger kroppen på legepladsen og hopper i en stor vandpyt, vil man opdage hvad der sker med vandet. Derudover eksperimenterer vi også med frugtfarve, som vi fx hælder i vandpytter sammen med opvaskemiddel. På den måde kombineres natur og science, da børnene pludselig kan lege med farverige vandpytter i naturen.

ud af hvordan dyret ser ud tæt på.

Social udvikling VS: Når man venter på tur til at holde en mariehøne BH: Når de voksne stiller spørgsmål omkring dyrene de finder og børnene svarer efter tur.

Kultur, æstetik og fællesskab

VS: Børnene oplever fællesskabet når man ser og leder efter mariehøns sammen.

BH: Børnene får følelsen af fællesskab, når vi sammen hjælper hinanden med at lave et syltetøjsglas med græs i, så vi alle kan kigge på den.

Natur, udeliv og science

VS: Der ledes efter smådyr under sten. Børnene får fornemmelse af hvor meget der skal til for at få stenen op.

BH: Små dyr kigges grundigt på i små glas med lup. Dyret undersøges og man finder

Alsidig personlig udvikling

VS: De voksne finder en mariehøne og spørger børnene hvilket dyr det er. Det giver dem en følelse af at kunne mestre noget, når de kan svare på det

BH.: Når man tør at tage en edderkop eller en bille op i hånden

Krop, sanser og bevægelse

VS: Børnene kravler og roder i jorden efter regnorm eller mariehøns BH: Børnene bruger kroppen til at grave med en skovl for at grave regnorm op af jorden.

Kommunikation og sprog

VS: Der synges en sange om mariehøns og ederkopper.

BH: Der snakkes og synges om ederkoppen vi finder og børnene fortæller om deres viden og oplevelser omkring ederkoppen

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet

Den voksne understøtter børnenes nysgerrighed og besvarer de spørgsmål, som måtte opstå. Den voksne stiller relevante spørgsmål om naturen og tager udgangspunkt i børnenes nysgerrighed og hvilke ”spor” de har lyst til at følge.

(Noteret d 28/9-19)

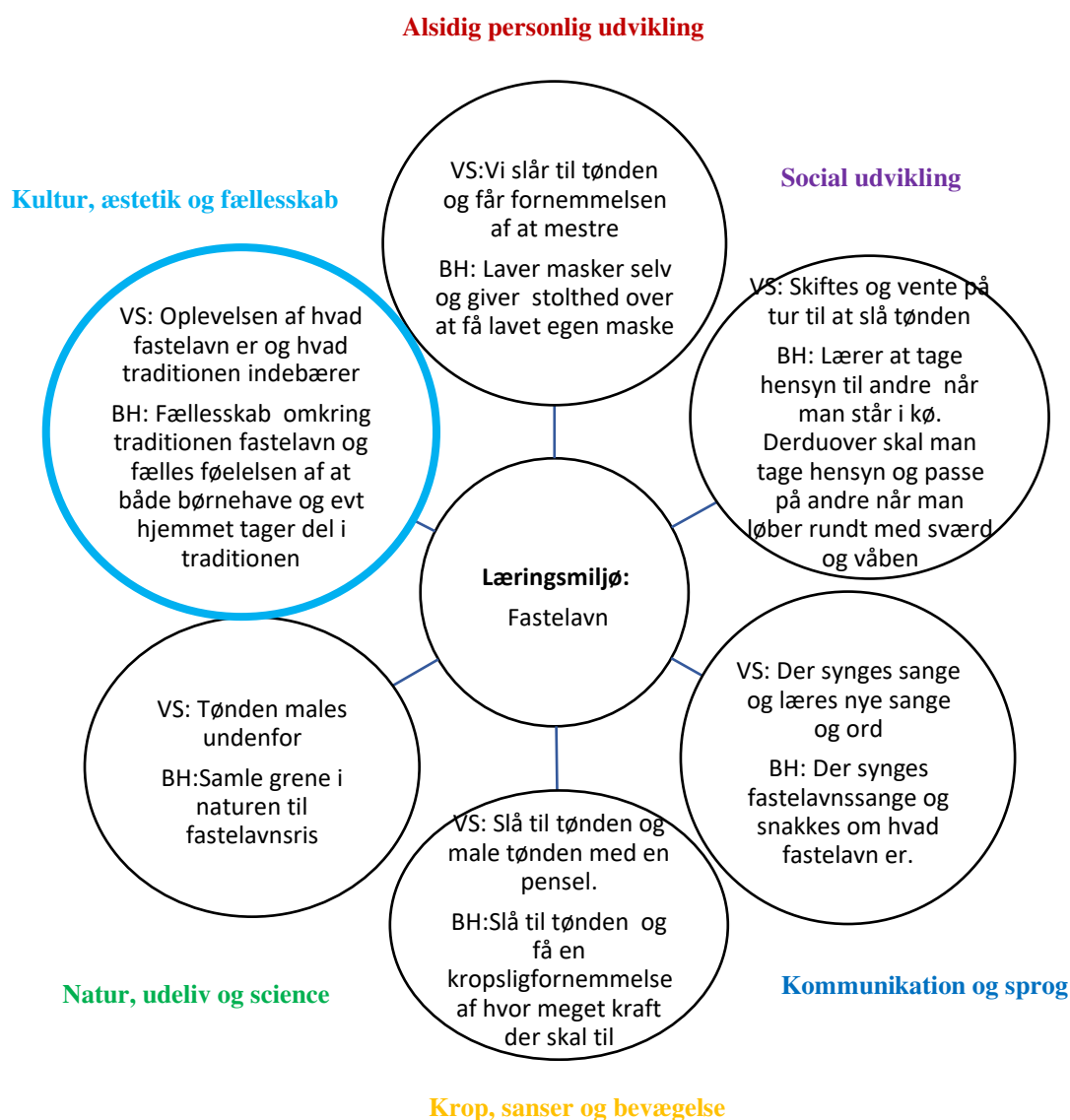
6. Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Vi inddrager kultur, æstetik og fællesskab i hverdagen, både i både i børnehaven og vuggestuen. Til samling synger vi sange om f.eks. fastelavn og jul. Derudover bruger vi kroppen og bevægelse, når f.eks. fastelavnstønden skal slås ned. Finmotorikken er i fokus når der klippes julepynt og laves pynt til fastelavnstønden.

(Noteret d 10/01-20)

Overvejelser i forhold til de pædagogiske mål og læringsmiljøet

Den voksne guider og støtter de børn der har brug for. Den voksne er en positiv rollemodel og er selv klædt ud til fastelavn. Børnene er med til fastelavnsfesten, på det niveau barnet kan være med til, og den voksne er hele tiden bevidst om at støtte de børn, der har brug for en hånd for at kunne deltage.

(Noteret d 10/1-20)

Mål for sammenhæng mellem læringsmiljø og børns læring

Et mål er at det pædagogiske læringsmiljø udvikles og i høj grad indbyder børn til læring hele dagen i alle de fora dagen byder på.

Beskriv hvordan I observerer børnenes udbytte af jeres pædagogiske læringsmiljøer, og hvordan I arbejder med at udvikle deres læringsmiljøer, så de understøtter, at børnenes får mulighed for at udvikle og lære det som forskning og teori beskriver for en given alder.

Vi har indrettet et rum i forskellige læringsmiljøer, hvor man i en del af rummet har mulighed for at udfolde sig fysisk, da vi har opstillet skumpuder i forskellige farver og former, som de bruger til at hoppe på og hoppe fra. Derudover bygger de huler, broer, tunneler og huse som bl.a. forestiller en restaurant.

En anden del af rummet er indrettet med en købmandsbutik, et legekøkken og dukker med tilhørende dukkevogne m.m.

(Noteret d 10/01-20)

Evalueringskultur og dokumentation

I dagtilbuddene skal der etableres en evalueringskultur. Hermed forstås at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig refleksivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

- Beskriv hvilke metoder I benytter jer af.
- Beskriv hvordan disse anvendes systematisk.
- Beskriv hvordan de har været med til at udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

(§9, stk. 2 og 3)

Vi benytter os af barnets sol, 3.mdr. skema, relations skema og tilfredsundersøgelser:

Barnets sol: Man udvælger et barn med udfordringer, navnet på dette barn sættes ind i en sol. Ud for hver solstråle skrives en positiv ting om barnet. Dette medvirker til, at man som voksen får øjnene op for de positive ting fremfor negative. Ved at vende synet på barnet fra positiv til negativ medvirker dette til at kunne skabe nye og lærerige rammer for barnet, som evt. kunne bruge luftforandring.

3.mdr. skema: Skemaet består af spørgsmål vedr. fx hente og bringe situationerne. Skemaet bruges til evaluering af barnet i samarbejde med forældre for at få det bedste ud af institutionslivet. Ved at inddrage hjemmet og institutionen ved 3.mdr. samtalen kan man udvikle læringsmiljøet ud fra de problematikker, som der evt. kunne være. På den måde hjælper man barnet på rette vej.

Relationsskema: Vi giver hvert barn en farve enten rød, gul eller grøn for at indikere vores relation til det enkelte barn. Hvis en relation er meget rød, betyder det, at der er en relation, som der skal arbejdes med. En bedre relation skaber også et godt læringsmiljø.

Tilfredsundersøgelse: En gang om året får forældrene i Uglereden udleveret et skema, som de kan udfylde. Dette skema består af forskellige spørgsmål vedr. barnets dagligdag. Når skemaet er udfyldt, afleveres det til Ugleredens leder, som gennemgår skemaerne. Ud fra svarene i skemaerne udarbejdes en samlet oversigt over svarene fra forældrene. Svarene er medvirkende til, at

med et særligt fokus på den voksnes rolle

personalet og bestyrelsen sammen kan diskutere om, der er noget i dagligdagen, som der kan ændres på. Et spørgsmål handler f.eks. om, om forældrene i børnehaven ønsker madordning.

(Noteret d)11/10-22

Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal indtænkes i arbejdet med den pædagogiske læreplan og med etablering af de pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Giv 1-2 retningsanvisende eksempler på, hvordan I har inddraget barnets/børnenes stemme, og hvordan det har medvirket til at justere i det enten det fysiske, psykiske og/eller æstetiske børnemiljø. Hvilke tiltag har det givet anledning til? (§8, stk. 7)

VS: I vuggestuen trives et barn ikke med at sove udenfor i krybbe. I samarbejde med forældrene besluttede personalegruppen, at barnet fremover puttes i børnehavens indendørs soverum sammen med børnehavens sovebørn. Her puttes de af en voksen, der sidder hos børnene, indtil de sover. Det har givet barnet en større tryghed, og dermed en bedre søvn.

VS: Vi har opdelt det fælles opholdsrum op i flere små rum, så det indbyder til forskellige lege. Eks, motorikbane, dukkekrog, legekøkkenafdeling. Udenfor er legepladsen ligeledes opdelt i rum, så der er legehuskrog, legetårn, sansekasser og overdækket sandkasse fordelt rundt i stationer på legepladsen.

BH: når sovebørnene skulle puttes oplevede vi meget uro blandt børn og voksne. Dette ændrede vi på ved, at det er en fast voksen (vores studerende) som putter sovebørnene. Hvis den studerende er fraværende, så er det en anden voksen fra den yngste gruppe Perleuglerne, som klarer opgaven som putter. Frem til soverummet foregår desuden de samme ritualer hver dag, ved at man er to voksne om at gøre sovebørnene klar, hjælpe med at få tøj af osv. Tøjet tages af på gangen ved toiletterne, og hvert barn får sin egen "pakke" af tøj, som de bærer op til sin soveplads.

BH: Rundt på børnehavens stuer, er rummene ligeledes opdelt i flere små rum, som er med til at give ro til at lege og fordybe sig i små grupper. Eks.: på en stue er rummet opdelt i puderum, legekøkken og købmandsbutik samt sprogrum, hvor enkelte børn kan fordybe sig i billeder med forholdsord/hverdagsord.

Ude på børnehavens legeplads er legepladsen opdelt i flere rum, eks: rund cirkel lavet med bølgehæk – bruges til ta' fat lege mm., Tippi, Tunnel ved udhus m. sandkasse/gange til at lege i, Uglehuset – som er opvarmet, hvor der kan leges med dukkehus, sløjdområde, spille/puslespil/tegneområde.

VS/BH: I begge afdelinger har vi i sommeren juni 2022 genindført skemaer, som viser en oversigt over, hvilke voksne som gør hvad. Vi oplevede stressede voksne og børn ved middagstid, fordi der ikke var overblik over, hvilken rolle man havde. Nu er der oversigt over, hvem som mader babyer i vs ved middagstid, hvem som skal til pause først, hvem som skal lave eftermiddagsmad i bh osv. Skemaet er bygget op efter, hvilken vagt man har. Ved at genindføre skemaerne skabte det ro og overskud blandt børn og voksne

(Noteret d 11/10-22)

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrages lokalmiljøet i arbejdet med etablering af det pædagogiske læringsmiljø for børn? Eksempler på aftaler og tiltag. (§8, stk. 6)

Jesperhus Zig og Zaks Abeland:

Alle grupper kan ifølge aftale komme på besøg.

F.L.U.I.F:

Alle grupper kan benytte tidligere klubhus, hvor vi kan lave forskellige aktiviteter såsom spise madpakker under halvtaget, lege på boldbanen og lave kreative aktiviteter indenfor.

Nykøbing mors ride-center:

Alle grupper kan frit besøge dem. Vi benytter rytterstuen til at spise madpakkerne i. Vi går i staldene for at kigge på dyrene og maskinerne. Vi kan også fornøje os på legepladsen.

Lokal bonde:

Uglereden kan besøge den lokale bondegård for at se på maskiner osv.
Årligt i forbindelse med høsttema tager vi på tur til gården for at se korn og maskiner. Vi spiser madpakker i haven.

Bibliotek: vi kan frit benytte biblioteket i Nykøbing. Her skabes der muligheder for at læse og låne bøger, som stimulerer børnenes sproglige udvikling.

Kirke:

Vi deltager løbende i kirkekoncerter for børn, og bruger kirken ved højtider eks. jul

Kridtvejs planteskole:

Her kan vi gå på opdagelse i planternes univers, - alle vores sanser stimuleres.

Skov/strande:

Legind skov, skoven ved den lokale fodboldbane, og strande/skoven i Nykøbing, giver os muligheder for at fordybe os i dyrelivet og årstidernes forandringer.

Easy strø (agro):

Ved Easy Strø har vi muligheden for at få kendskab til ”fabrikken”. Her er et fantastisk univers med robotarme, trucks m.m.

Lokal sø:

Den lokale sø indbyder til fordybelse i naturen og dyrelivet i søen. Haletudserne bliver ofte betragtet her.

Biografen:

Flere gange om året besøger vi biografen, hvor vi ser film der er målrettet børnegruppen.

Lødderup Friskole:

Friskolen bruges flittigt. De mange faciliteter såsom gymnastiksale, værkstedet og musiklokalet mfl. Giver en mulighed for mange udfoldelser og oplevelser.

Når skolen har forskellige arrangementer, deltager vi ofte heri. Eks. Teater ugen, motionsdagen eller x factor.

Vi bruger også skolen til ”udflugtssted”, - så medbringer vi madpakker og undersøger området eks. Hvem kan finde køkkenet osv., på den måde får børnene et bredt kendskab til skolen, som bidrager til en god overgang hertil.

Lokale familier:

De lokale familier byder på oplevelser såsom Høns og frugt have, kastanjer, heste.

Lokal legeplads, Lødderup/ Nykøbing

Vi besøger gerne legepladserne der ligger uden for vores matrikel. Herved får børnene nye muligheder for motoriske udfordringer.

Kulturmødet:

Vi deltager i den årlige kultur møde i Nykøbing.

Handel stadsforeningens arrangementer:

Handels stadsforeningen har i løbet af året mange forskellige arrangementer. Byen bliver ofte pyntet til de forskellige højtider, og flere indslag kan opleves.

Limfjordsteateret

Vi deltager i de forestillinger der udbydes til den aldersgruppe vi repræsenterer.

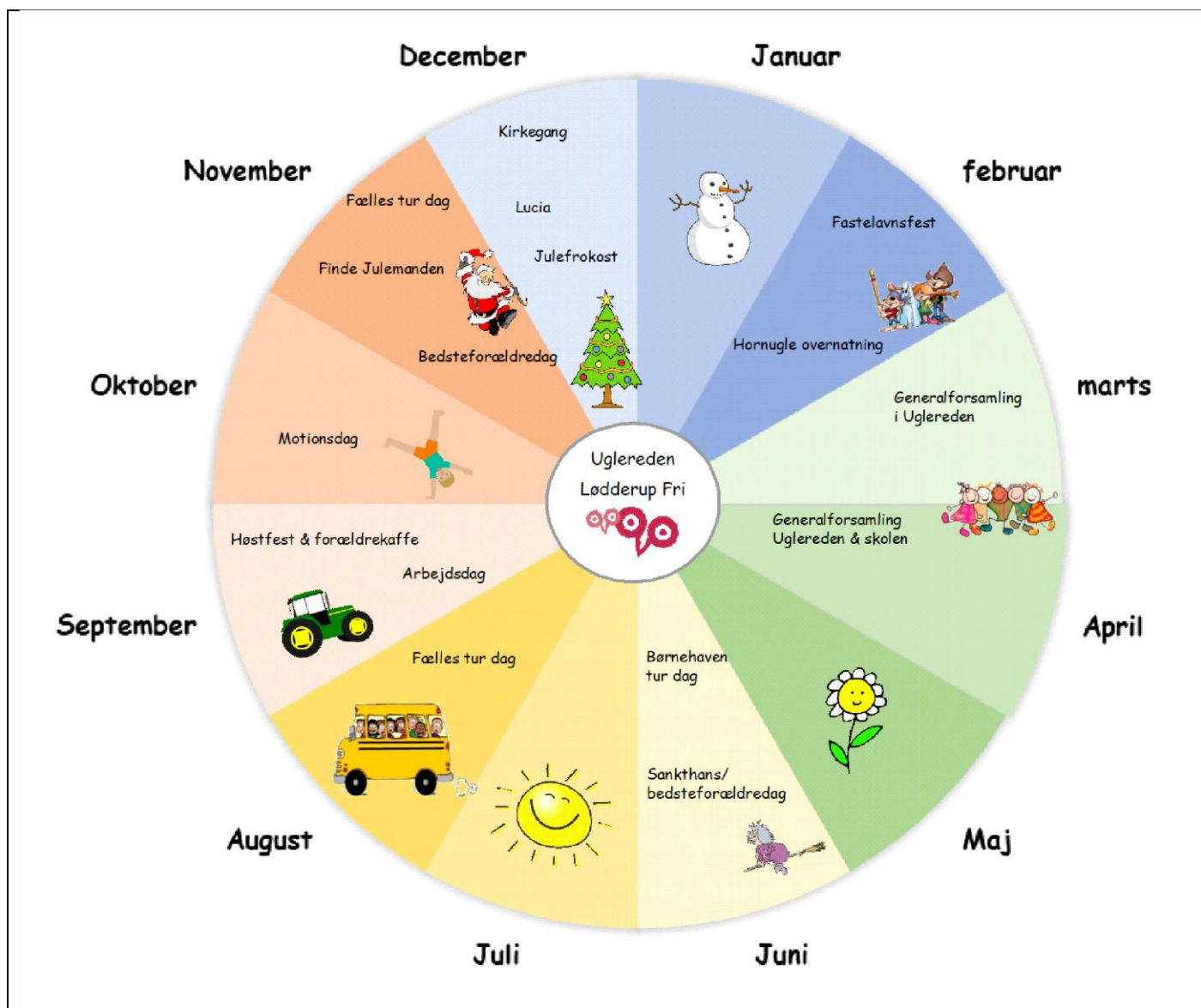
Dueholmkloster

Museet byder på mange spændende udstillinger, flere af disse besøger vi.

(Noteret d 11/10 -22)

Årshjul for institutionen

Her kan indsættes institutionens årshjul for at give et overblik over de opgaver og grundlæggende aktiviteter der arbejdes med fra år til år.

Forældrebestyrelse

Forældrebestyrelsen skal inddrages i udarbejdelsen af, evalueringen af og opfølgningen på det pædagogiske arbejde. Forældrebestyrelsen skal ligeledes inddrages i arbejdet med at skabe gode og sammenhængende overgange fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til tidlig SFO/skole. (§15, stk. 1 og 2)
Beskriv status og erfaringer.

Evalueringsmaterialet til de pædagogiske læreplaner tilsendes bestyrelsen, hvorefter den gennemgås med denne, efter personalet har arbejdet intensivt med udarbejdelsen heraf. Under udarbejdelsen har bestyrelsen mulighed for at forholde sig kritisk til formen og indholdet. Samme procedure er gældende for evalueringen heraf. Ovenstående procedure, er den der gør sig gældende og har været tilfredsstillende for såvel bestyrelsesmedlemmer, personale og forældre.

Vi udsender en tilfredshedsundersøgelse til forældrene en gang årligt, hvor forældrene evaluerer på, hvordan overgangen fra hjem/dagpleje/anden institution til Uglehuset har været. Bestyrelsen og personalet drøfter svarene og proceduren fremadrettet.

Et nyt tiltag i forhold til evalueringen/inddragelsen af bestyrelsen, i forhold til at skabe gode og sammenhængende overgange er, at vi fremover vil følge et årshjul for bestyrelsen, hvor vi en gang om året evaluere dette.

(Noteret d. 4/9 -19.)

Kommunale indsatsområder

- Sprog

Som en del af det kommunale indsatsområde *Børns sprogudvikling og sprogtilegnelse* har der været iværksat forskellige tiltag fx dialogisk læsning, sprogvurderinger af alle børn, fart på sproget, sprogprojekter m.m.

Beskriv status /erfaringer og evt. kommende tiltag.

For at sikre at alle børnehavebørn bliver sprogtestet omkring deres 3-års fødselsdag, har vi lavet et skema. Heri står der hvilket barn der er testet, hvornår, om testen er gennemført og hvem der har været ansvarlig for testen udføring. For at få en bedre forforståelse af den generelle sprogindsats, har der været et møde med en kommunal logopæd, hvor vi har fået gode råd og forskellige input til det daglige arbejde. Den ene sprogansvarlige har tidligere været en del af ”fart på sproget” projektet i en anden institution, og har derfor erfaring indenfor dette. I det daglige bliver der i hele institutionen benyttet sig af dialogisk læsning, både i vuggestue og børnehaven.
(Noteret d 28/9-19)

Afslutning

Unikke børn i unikke daginstitutioner. Børn er forskellige i alder, i køn, i udseende, i vaner, i drømme, i interesser, i behov, i kultur – men ens i ønsket om at have et godt og trygt liv i såvel dagpleje, vuggestue og børnehave, hvor de kan lege, lære, udvikle sig og dannes.

Formålet med dette dokument er både at sikre at man kommer omkring de temaer, man som daginstitution er forpligtiget på, men også at give billede af det betydningsfulde arbejde, der udføres i Morsø kommunes dagtilbud. Endeligt at dokumentet kan give inspiration, viden og indsigt til relevante interessenter til det fortsatte arbejde med styrke og udvikle kvaliteten i dagtilbuddene.